

COMPETENTIEPROFIEL

Gz-psycholoog Korsakov

Het Competentieprofiel Gz-psycholoog Korsakov is een product van het Korsakov Kenniscentrum, het kennisnetwerk van zorgorganisaties die gespecialiseerd zijn in de zorg voor en behandeling van mensen met het syndroom van Korsakov. Overnemen van inhoud, geheel of gedeeltelijk, is toegestaan mits met bronvermelding.

Copyright
© april 2025

Vrijwaring

Wij hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van deze handreiking. Desondanks accepteren wij geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in de informatie, noch voor schade, overlast of ongemak dan wel andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van de informatie.

Inleiding

In het kader van kwaliteitsborging binnen de zorg voor mensen met het Syndroom van Korsakov is een specifiek competentieprofiel ontwikkeld voor Gz-psychologen werkzaam binnen deze doelgroep. Dit profiel vormt een aanvulling op het algemene competentieprofiel voor Gz-psychologen, zoals eerder opgesteld door de RINOGroep. Het beoogt recht te doen aan de complexe zorgvragen en specifieke deskundigheid die vereist zijn binnen deze bijzondere doelgroep. Voor de functie Gz-psycholoog Korsakov bestond tot op heden nog geen doelgroep-specifiek competentieprofiel. Daarom is deze nu in ontwikkeling gebracht. De beschrijving van rollen en competenties is gebaseerd op het CanMEDS-model, een internationaal erkend model voor competentiegericht opleiden en beoordelen. CanMEDS onderscheidt zeven rollen van de zorgprofessional: behandelaar, communicator, samenwerkingspartner, reflecterend professional, gezondheidsbevorderaar, organisator en professional/kwaliteitsbevorderaar. Deze rollen vormen samen een kader voor het handelen van de Gz-psycholoog binnen de context van Korsakov-zorg.

De ontwikkeling van dit profiel is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de voorzitters binnen de vakgroep (Gz) psychologen en kent een zorgvuldige totstandkoming. Een conceptversie van het competentieprofiel is meerdere keren voorgelegd aan focusgroepen bestaande uit betrokken professionals. De feedback die hieruit voortkwam is stapsgewijs verwerkt, waarna het profiel opnieuw is voorgelegd en verfijnd. Dit iteratieve proces heeft uiteindelijk geleid tot de definitieve versie van het competentieprofiel.

De definitieve versie van dit profiel is vastgesteld in maart 2025. De eerstvolgende herziening staat gepland voor maart 2029. Met dit profiel wordt beoogd duidelijkheid te scheppen over de benodigde competenties van de Gz-psycholoog in de Korsakov-zorg en wordt tegelijkertijd een bijdrage geleverd aan de verdere professionalisering van het vakgebied.

Beschrijving van rollen en competenties

Competenties zijn een combinatie van kennis, vaardigheid en houding die in het gedrag van de professional terug te zien zijn:

Kennis, de competentie betreft vooral de kennis van de professional

Vaardigheid/houding, de competentie betreft vooral de vaardigheid en/of de beroepshouding van de professional.

Kernrol 1 Ik als behandelaar...

Binnen deze rol richt de Gz-psycholoog zich op diagnostiek, behandeling en begeleiding van mensen met Korsakov, vanuit specialistische kennis van neurocognitieve stoornissen en gedragsproblematiek. Het handelen is herstelgericht, gericht op behoud van autonomie en kwaliteit van leven, en afgestemd op de vaak langdurige en complexe zorgbehoefte. De Gz-psycholoog werkt methodisch, wetenschappelijk onderbouwd en in nauwe samenwerking met het multidisciplinaire team.

Kennis

- 1 heb kennis van het Syndroom van Korsakov, ken de specifieke Zorgstandaard Korsakov en daarmee de doelgroepspecifieke symptomen t.a.v. het cognitief functioneren, fysieke klachten én psychische/psychiatrische comorbiditeit
- 2 heb kennis van neuropsychologische diagnostiek en indicatiestelling relevant voor de Korsakov-doelgroep, zoals kennis over differentiaal diagnostische beelden
- 3 heb specifieke kennis van de groepsdynamische processen binnen de groep mensen met Korsakov en ondersteun zorgteams in de versterking van het therapeutisch woon-/leefmilieu

Vaardigheid/Houding

- 1 heb affiniteit met de doelgroep en de daarbij voorkomende specifieke omgang én werkzaamheden die dit met zich meebrengt
- 2 kan de EDB-methodiek (Empathisch Directieve Benadering) toepassen, hierop reflecteren en dit overbrengen naar de zorgteams
- 3 kan behandelmethoden effectief toepassen en ben in staat om gemotiveerd af te wijken van richtlijnen die kunnen leiden tot een practice based benadering
- 4 ben in staat om kennis, kunde, benadering en behandeling zodanig over te brengen naar collega's en/of teams, dat zij het gedrag van mensen met Korsakov in een positieve richting kunnen beïnvloeden (mediatieve behandeling)

Kernrol 2 Ik als communicator...

De Gz-psycholoog communiceert op duidelijke, empathische en toegankelijke wijze met mensen met Korsakov, rekening houdend met cognitieve beperkingen, verminderde ziekte-inzicht en taalbegrip. Communicatie is afgestemd op het niveau en de mogelijkheden van de cliënt, diens netwerk en het team. Goede communicatie draagt bij aan vertrouwen, therapietrouw en gezamenlijke besluitvorming binnen langdurige zorgrelaties.

Vaardigheid/Houding

- 1 ben present in de omgang met mensen met Korsakov en pas de Empathisch Directieve Benadering toe in het contact

- 2 communiceer pro-actief met naasten en investeer in (het versterken van) het contact tussen de mensen met Korsakov en diens naasten, met aandacht voor ieders behoeften en kan, indien gewenst, psycho-educatie geven en ondersteuning bij het (acceptatie-)proces
- 3 kan optreden als regiebehandelaar en heb oog voor de multidisciplinaire component in de zorg voor mensen met Korsakov

Kernrol 3 Ik als samenwerkingspartner...

De Gz-psycholoog werkt intensief samen met andere disciplines binnen en buiten het expertise- en behandelteam, met als doel het bieden van geïntegreerde en afgestemde zorg aan mensen met Korsakov. Daarbij wordt actief afgestemd op de langdurige zorgcontext, het netwerk van de cliënt en de vaak complexe combinatie van somatische, psychische en sociale problematiek. De Gz-psycholoog levert een actieve bijdrage aan een open, lerende teamcultuur.

Vaardigheid/Houding

- 1 werk op basis van gelijkwaardigheid aan effectieve samenwerkingen zowel binnen de zorgteams als binnen het multidisciplinaire team
- 2 draag bij aan goede samenwerkingsrelaties binnen het Doelgroepnetwerk Korsakov en met andere externe partijen, zoals doelgroepspecifieke (samenwerkings)partners, ter verbetering van de Korsakov-zorg

Kernrol 4 Ik als reflectieve professional...

De Gz-psycholoog reflecteert systematisch op het eigen handelen binnen de complexe en langdurige zorg voor mensen met Korsakov. Er is aandacht voor professionele grenzen, morele afwegingen en het werken met beperkte herstelmogelijkheden. De Gz-psycholoog blijft kritisch op eigen functioneren, vraagt actief om feedback en draagt bij aan kwaliteitsverbetering binnen het team en de organisatie.

Vaardigheid/Houding

- 1 reflecteer op mijn eigen functioneren en emotionele welzijn, mijn eigen waarden en normen én mijn persoonlijke en professionele grenzen
- 2 blijf mezelf ontwikkelen en handel binnen mijn grenzen en kunde waarbij ik me bewust ben van de voorbeeldfunctie die ik vervul, specifiek in het omgaan met complex gedrag van (groepen) mensen met het Syndroom van Korsakov
- 3 neem deel aan overleg over ethische dilemma's en intervisie t.a.v. doelgroepspecifieke casuïstiek

Kernrol 5 Ik als gezondheidsbevorderaar...

De Gz-psycholoog stimuleert het behoud en versterken van lichamelijk, psychisch en sociaal welzijn bij mensen met Korsakov, binnen de grenzen van hun mogelijkheden. Er wordt ingezet op een veilige, stimulerende leefomgeving, het bevorderen van dagstructuur, zelfregie en zingeving. Ook speelt de Gz-psycholoog een rol in het signaleren van risicofactoren en het ondersteunen van mantelzorgers en zorgprofessionals.

Vaardigheid/Houding

- 1 ondersteun mensen met Korsakov en de (zorg-)teams om een gezonde levensstijl en aandacht voor persoonlijke verzorging uit te dragen en te stimuleren, waarbij de eigen regie en opvattingen over kwaliteit van leven, maximaal gerespecteerd worden
- 2 ben in staat om teams adequaat te adviseren en ondersteunen bij het inzetten van Foutloos Leren, als methode om mensen met Korsakov maximaal autonomie te geven/laten behouden in hun leven

- 3 kan omgaan met confrontaties van lijdensdruk en machteloosheid bij mensen met Korsakov, naasten of andere disciplines, blijf adequaat handelen (o.a. palliatieve zorg) én sturen op samenwerking en onderlinge steun

Kernrol 6 Ik als organisator...

De Gz-psycholoog draagt bij aan het organiseren van zorgprocessen voor mensen met Korsakov, waarbij coördinatie en efficiëntie essentieel zijn. Dit omvat het afstemmen van behandelplannen, het begeleiden van het zorgteam en het optimaliseren van zorgroutes. De Gz-psycholoog zorgt voor een integrale benadering van zorg, waarbij alle aspecten van de cliënt (cognitief, gedragsmatig, sociaal) goed worden gemonitord en gecoördineerd.

Vaardigheid/Houding

- 1 heb een actieve rol bij kennisdeling en beleids- en kennisontwikkeling rondom Korsakov, die bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van de mensen met Korsakov
- 2 heb, samen met het management en als onderdeel van het multidisciplinaire team, specifiek oog voor de veiligheid van ieder als individu én die van de teams, omdat agitatie en agressie regelmatig voorkomen bij het werken met deze doelgroep
- 3 heb een actieve bijdrage bij het opleiden van collega's die gaan werken met deze doelgroep

Kernrol 7 Ik als professional en kwaliteitsbevorderaar...

De Gz-psycholoog handelt altijd volgens professionele en ethische standaarden, met respect voor de kwetsbaarheid van mensen met Korsakov. De psycholoog draagt bij aan de verdere ontwikkeling van het vakgebied door actief deel te nemen aan nascholing, onderzoek en het verbeteren van zorgpraktijken. Er wordt bijgedragen aan het waarborgen van de zorgkwaliteit door het implementeren van evidence-based interventies en het bevorderen van een cultuur van continue verbetering binnen het zorgteam.

Kennis

- 1 ben op de hoogte van de Zorgstandaard Korsakov, de meest recente richtlijn- en beleidsontwikkelingen, relevante onderzoeken, behandelprotocollen, zorgprogramma's, kwaliteitsborging, vakgroepen en/of wetenschappelijke publicaties
- 2 ben op de hoogte van juridische en wettelijke maatregelen die specifiek betrekking hebben op de doelgroep Korsakov en kan deze uitvoeren in verbinding met alle betrokken partijen

Vaardigheid/Houding

- 1 ben in staat om de rol van Consultatie & Advies uit te voeren
- 2 participeer in richtlijn- en beleidsontwikkeling, relevante onderzoeken, behandelprotocollen, zorgprogramma's, kwaliteitsborging, vakgroepen en/of wetenschappelijke publicaties om de Korsakov-zorg te verbeteren

